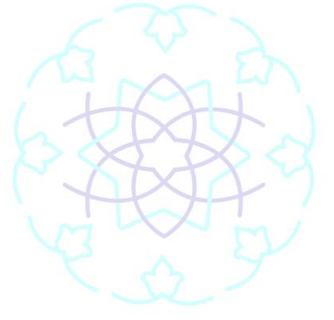

BAÇINI

SANAT DERGİSİ / ART JOURNAL

Yıl / Year: 3, Cilt / Volume: 3, Sayı / Issue: 5

Ocak / January 2025

Ss. / Pp. 29-49

SUN YUAN VE PENG YU’NUN SANATSAL PRATİKLERİ ÜZERİNE BİR ANALİZ

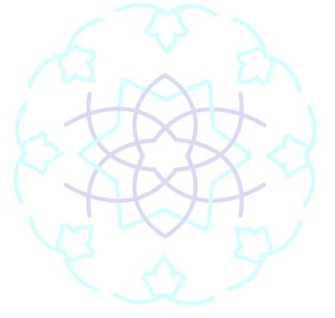
Asiye YILDIZ¹

Özet

Bu araştırma, Çinli sanatçılar Sun Yuan ve Peng Yu’nun sanatsal pratiklerini ele almaktadır. Çin sanatı, zengin bir geçmişe sahip olup her dönemde toplumsal ve politik olaylardan etkilenmiştir. Mao Dönemi sonrasında farklı sanat akımlarıyla birlikte, Çinli sanatçılar eserlerine toplumsal konuları sıkça dahil etmişlerdir. Sun Yuan ve Peng Yu bu bağlamda öne çıkan önemli isimlerdendir. İki sanatçının sanatsal pratikleri; genellikle etik, estetik ve politik açıdan tartışmalara yol açan çalışmalardan oluşmaktadır. Bu sebepten dolayı izleyiciler arasında farklı tepkilere neden olabilmektedir. Araştırmada Sun Yuan ve Peng Yu’nun eserlerinin neden bu kadar tartışmalı olduğu, hangi konu ve teknik unsurlarla çalıştıkları incelenmiştir. Araştırmanın amacı, her iki sanatçının sanatsal üretimlerini tarihsel ve kültürel bağlamları içinde değerlendirerek anlamlandırmaktır. Çalışmada, Yuan ve Yu’nun başlıca eserleri, kapsamlı bir literatür taraması ve görsel analiz yöntemi ile incelenmiştir. Sun Yuan ve Peng Yu’nun eserleri, yalnızca Çin çağdaş sanatı için değil, küresel sanat camiası için de önemli bir yer edinmiştir. Bu araştırmanın önemi, iki sanatçının eserlerinin analiz etmektir.

Anahtar Sözcükler: Sun Yuan, Peng Yu, Çağdaş Çin Sanatı, Provokatif Temalar.

¹asiye0yildiz@gmail.com, ORCID: [0009-0009-0859-0440](https://orcid.org/0009-0009-0859-0440)

**AN ANALYSIS ON THE ARTISTIC PRACTICES OF SUN YUAN AND
PENG YU**

Abstract

This research deals with the artistic practices of Chinese artists Sun Yuan and Peng Yu. Chinese art has a rich history and has been influenced by social and political events in every period. Along with different art movements after the Mao Era, Chinese artists frequently included social issues in their works. Sun Yuan and Peng Yu are among the prominent names in this context. The artistic practices of the two artists often consist of works that lead to ethical, aesthetic and political controversy. For this reason, it can cause different reactions among the audience. In the research, it was examined why the works of Sun Yuan and Peng Yu were so controversial, and what subjects and technical elements they worked with. The aim of the research is to make sense of the artistic productions of both artists by evaluating them in their historical and cultural contexts. In the study, the main works of Yuan and Yu; It was examined by a comprehensive literature review and visual analysis method. The works of Sun Yuan and Peng Yu are important not only for Chinese contemporary art, but also for the global art community. The importance of this research is to analyze the works of the two axartists.

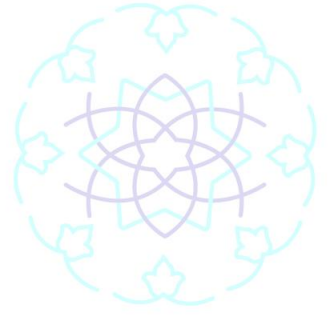
Keywords: Sun Yuan, Peng Yu, Contemporary Chinese Art, ProvocativeThemes.

BAÇINI

SANAT DERGİSİ / ART JOURNAL

Giriş

Günümüzde yaşayan en ünlü sanatçı ikilisi SunYuan 1972’de Pekin’de, Peng Yu ise 1974’te Çin’in Jiamusi kentinde doğdu ve her iki sanatçı da Pekin Merkez Güzel Sanatlar Akademisinde eğitim aldı. Yuan ve Yu zamanla Çin’de önemli sergilere katıldıktan sonra 90’lı yılların sonlarında bağımsız sanatçılar olarak öne çıkar ve 2000 yılında işbirlikçi bir ortaklık kurarlar. Sanatçılar, büyük ölçekli enstalasyonların yanı sıra video, heykel ve performans sanatı gibi farklı alanlarında işler üretmektedirler. Yuan ve Yu’nun sanatsal üretimleri; modern teknolojinin etkilerini, ölüm ile yaşamı, toplumsal ve bireysel özgürlüğü sorgular (Guggenheim, 2017). Sanatçıların eserleri genellikle izleyiciyi rahatsız eden ve düşündürülen imgelerle bilinmektedir. Sanatçıların kullandıkları malzemeler ve konular, çarpıcı ve sıra dışıdır. Biyolojik materyaller, canlı ve ölü hayvanlar ve teknolojik malzemeler bu sanatçıların eserlerinde sıkça karşılaşılan öğelerdir.

Kültür Devrimi ve Çin’in Sanatsal Dönüşümü

1989 yılı ve sonrasında yaşanan küresel olaylar sanat dünyasının karakterini temelden değiştirmiştir. Doğu ve Batı Almanya’nın birleşmesi, Sovyetler Birliği’nin dağılması ve Çin’in kısmen kapitalist bir ekonomiye dönüşmesi, bu dönüşümün başlıca etkenleri olmuştur. İkinci Dünya Savaşı sonrası sanatın başkenti Paris’ten New York’a taşınır ve sanat dünyası Soğuk Savaş’ın Doğu-Batı bölünmesi temelinde yapılır. Her iki bloktaki devlet destekli yüksek sanat, birbirinin negatif kopyaları şeklinde gelişir. Doğu’da sanat belirli bir ideolojiye ve toplumsal amaçlara hizmet etmesi gerekirken Batı’da sanat bu tür yüklenimlerden arındırılmış ve herhangi bir amaca hizmet etmesi beklenilmemekteydi. Ancak bu olgu zamanla zayıflar ve sanat dünyası yeniden yapılandırma sürecine girer (Stallabrass, 2016, s. 19-20).

Çin sanat tarihi ise Batı’nın kronolojik sanat yapısıyla eş zamanlı ilerlememiş, Batı sanatının geçirdiği evrim sürecini geriden takip etmiştir. Ülkenin sosyo-ekonomik değişimleri ve politik çalkantılar Çin sanatı üzerinde belirleyici bir faktör olmuştur (Kızıl, 2019, s. 102). 1949’da Çin Komünist Partisi lideri Mao Zedong, ülkenin yönetimini ele geçirdikten sonra Çin

Sun Yuan ve Peng Yu’nun Sanatsal Pratikleri Üzerine Bir Analiz

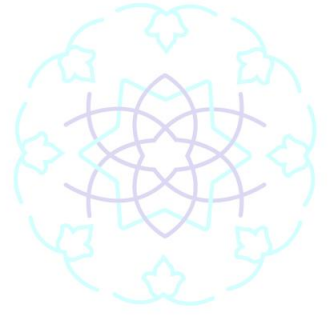
Yıl / Year: 3, Cilt / Volume: 3, Sayı / Issue: 5

Ocak / January 2025

BAÇINI

SANAT DERGİSİ / ART JOURNAL

halkının yaşamında önemli değişikliklere yol açar. Zedong, sanatın komünizme hizmet etmesi gerektiği düşüncesindedir ve politik bir mesaj taşımayan sanatı komünist davaya karşı bir hareket olarak değerlendirir. Bu dönemde Avrupa merkezli sanat ideali, geçerliliğini yitirir ve sanatın amacı devlete hizmet olarak kabul edilir (Avcı ve Uslu, 2019, s. 22).

Çinli sanatçılar, Batı dünyasının sanat tarihine ve düşünsel akımlarına maruz kalarak Batı ile uyumsuzluklarını gidermeye çalışır ve sindirdikleri bilgileri kendi ülkelerinin toplumsal ve kültürel özellikleriyle harmanlayarak sanatlarına yansıtırlar (Anbarpınar, 2020, s. 125). Zamanla Çin sanatında farklı işler üretilerek sergilenir, bu sergilerden en önemlisi China/Avant-Garde sergisidir. Çin sanat tarihinin ilk avangart sergisi olan China/Avant-Garde sergisi ülkenin oldukça olaylı bir döneminde gerçekleşir. Sergi, Tiananmen Meydanı'nda yaşanan katliamın ardından sıkıyönetim ilan edilen bir zamanda düzenlenir (Anbarpınar, 2020, s. 126). Yaşanan bu olay Çin'deki çağdaş sanat üzerinde önemli bir iz bırakır. Stallabrass, Tiananmen Meydanı'nda protestocuların katledilmesi ile birlikte, küresel ilginin kısa bir zamanda Çin sanatına yöneldiğini ve bu olgunun muhalif olarak yorumlanan sanatçıların ilgi odağı haline geldiğini ifade eder (Stallabrass, 2016, s.57).

Çinli sanatçılar Kültür Devrimi sırasında zorunlu olarak devlet destekli sosyal gerçeklik akımına yönlendirilmiş olsalar da 1980'lerde farklı sanat akımlarının ortaya çıktığı döneme girmişlerdir. Önce *Sosyal Gerçeklik*, ardından "*Cynical Gerçeklik*", "*Yeni Dalga*" "*Gaudy Sanatı*" ve "*Çin Pop Sanatı*" gibi akımlar ortaya çıkmış ve Pekin'de sanatçı mahalleleri ve atölyelerin toplandığı galeriler oluşturulmuştur. 1990'ların başlarında ortaya çıkan Cynical Realizm (Alaycı Gerçeklik) akımını Cançat şu şekilde ifade eder "Hareketin ana teması, sosyo-politik sorunlara ve tarihi olaylara odaklanma eğilimidir. Aynı zamanda bu hareket, günümüz sanayileşme ve modernleşme çağına, Çin'in sosyolojik yönüne esprili ve post-ironik, gerçekçi bir perspektiften bakmayı hedeflemiştir" (Cançat, 2016, s. 67). Bu eğilim, artık "Cynical Realizm" gibi akımlarla anılmasa da günümüz sanatçılardan Sun Yuan ve Peng Yu gibi Çinli sanatçıların eserlerinde görülebildiği söylenebilir.

Çin'in tarihsel süreci, sanatın ve siyasetin iç içe geçtiği bir zeminde şekillenmiştir. Mao Zedong Dönemi gibi politik süreçlerde sanat, genellikle devletin ideolojisi doğrultusunda

Sun Yuan ve Peng Yu'nun Sanatsal Pratikleri Üzerine Bir Analiz

Yıl / Year: 3, Cilt / Volume: 3, Sayı / Issue: 5

Ocak / January 2025

üretimiştir. Çin'deki ekonomik ve siyasi değişimler sanatın da dönüşümüne yol açmıştır. Toplumda yaşanan değişimle bağlantılı olarak, sanatçıların toplumsal konuları ele aldığı çalışmaların yoğunlaşarak estetik bir ifade aracı olmaktan çıkıp toplumsal ve politik bir ses hâline geldiği söylenebilir. Yuan ve Yu gibi sanatçıların sanatsal üretimleri, bu dönüşüm sürecinde belirgin bir rol oynamaktadır. İkili sanatçı eserlerini çatışmacı bir şekilde hem örtük hem de açık bir biçimde ifade etmekte ve Çin'in kültürel bağlamını yansıtmaktadır.

Sun Yuan ve Peng Yu'nun Eserlerinde Manipülasyon ve Etik

Yuan ve Yu'nun ürettikleri etkili çalışmalarından biri, 2007'de sergilenen “*Old Persons Home*” (*Yaşlılar Evi*) adlı eserdir. Çalışmada askeri üniformadan dinî kıyafetlere kadar farklı giysiler giymiş dünya liderlerine benzeyen on üç hipergerçekçi yaşlı adam heykelleri, tekerlekli sandalyelerinde otururken sergi alanında dolaşmaktadırlar (Görsel 1).

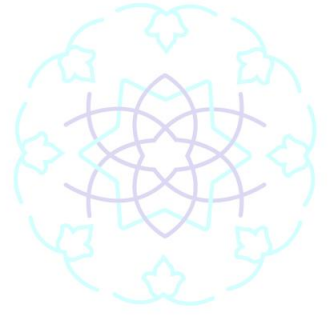
Görsel 1: Sun Yuan ve Peng Yu, 2007, Yaşlılar Evi/ Old Persons Home, Saatchi Gallery
Kaynak: https://www.saatchigallery.com/artist/sun_yuan_peng_yu (28.02.2024).

Sensörlerle donatılmış sandalyeler bu bunamış adamların salon içinde dolaşmasını sağladığı gibi birbirlerine çarpmalarına da yol açar (Irpino, 2024). Yuan ve Yu'nun eylemsizliğe ve güçsüzlüğe dikkat çektiği bu tekerlekli sandalyede uyuklayan lider figürleri, güç ve otorite gibi genellikle yüceltilen kavramları alt üst eder. Bu çalışma, aynı zamanda siyasi liderleri

BAÇINI

SANAT DERGİSİ / ART JOURNAL

eleştiren Alman sanatçı John Heartfield'in fotomontaj işini hatırlatır (Görsel 2). Dada hareketinin bir üyesi olan Heartfield, çalışmalarında genelde kitle iletişim araçlarından aldığı görsel ve metinleri yan yana getirerek işler üretmekteydi. Sanatçının *Başkalaşım (Metamorphose)* isimli çalışması bu tavrın en iyi örneklerinden biridir.

Görsel 2: John Heartfield 1933, Metamorfoz/ MetamorphoseReroavangarda

Kaynak: <https://www.retroavangarda.com/john-heartfield-and-the-dawn-of-photomontage/> (04.02.2024).

Heartfield eserinde Weimar Cumhuriyeti siyasal tarihinde üç değişik gelişim aşaması ile iktidara gelen Ebert, Hindenburg ve Hitler'i yarı insan, yarı hayvan(böcek) görünümünde gösterir (Bostancı, 2018, s. 79). Yuan ve Yu'nun karakterleri ile Heartfield'in betimlediği karakterler farklı dönemlerin ve sanat formlarının ürünü olmalarına rağmen, politik liderlerin güç ve otorite sembollerini sorgulayan ortak bir eleştiri sunmaktadır.

Dada hareketinin savaşa karşı başkaldırısıyla başlayıp Alman ekspresyonistlerin yaşadıkları trajediyi yansıtan resimleriyle devam eden yerleşik iktidara eleştirel bakış, çağımıza kadar ulaşmıştır. Sanatçılar, hiçbir dönemde çağlarına, toplumlarına ve dünya sorunlarına karşı duyarsız kalmamış; siyasi erke karşı tepkilerini dönemin devrimci biçemleriyle yansıtmışlardır

Sun Yuan ve Peng Yu'nun Sanatsal Pratikleri Üzerine Bir Analiz

Yıl / Year: 3, Cilt / Volume: 3, Sayı / Issue: 5

Ocak / January 2025

BAÇINI

SANAT DERGİSİ / ART JOURNAL

(Gezer, 2017, s. 3101). Bu bağlamda, Heartfield'in "*Metamorphose*" çalışması ile Yuan ve Yu'nun "*Yaşlılar Evi*" işleri, sanatın toplumsal yapılarını sorgulama ve dönüştürme işlevini ortaya koyan güçlü örneklerdendir. Sanat üretimlerinin kimi zaman üstlendiği rollerden biri de politik imgeler aracılığıyla toplumsal yapıları ve güç ilişkilerini gözler önüne sermektir. Bu imgeler, toplumlar arasındaki yakınlaşma veya uzaklaşmanın nedenlerini, diplomatik ilişkilerden savaşlara, ticari ve kültürel alışverişlere kadar geniş bir açıyla analiz edilmesine olanak tanır (Korkmaz ve Arıkan, 2018, s. 27).

Sun Yuan ve Peng Yu'nun diğer çalışmaları ise sanatın ahlaki boyutunu sorgular. Ernst Fischer, Stendhal'ın şu sözlerini alıntılıyarak "*Her türlü ahlak kaygısı, yani sanatçının kendini gözetken böyle bir kaygısı, sanatı öldürür.*" der (Fischer, 2017, s. 245). Bu ifade, sanatın var olmasının sanatçının özgürce sınırları olmayan bir düşünceyle mümkün olduğu düşüncesindedir. Ancak bu özgürlük bazen toplumsal normlarla çatışabilmektedir. Sun Yuan ve Peng Yu'nun kısıktıcı çalışmaları bu çatışmayı özgürce kucaklar. Örneğin, Yuan ve Yu'nun *Medeniyet Sütunu* isimli eserleri, insan bedeninin manipülasyonu ve tüketim kültürü üzerine bir eleştiri olarak karşımıza çıkar. Sanatçıların 2000'de düzenlenen "*Gövde Bağlantısı*" isimli çalışmaları ise izleyenlere rahatsız edici bir an yaşatır. Performans eşliğinde yapışık ikizlerin cesedine kendi kanlarını enjekte eden sanatçılar, ortaya koydukları bu çalışma ile izleyiciyi gerçekliğe ne kadar yaklaştıklarını gösterirken aynı zamanda etik bir refleksiyona zorlar (Irpino, 2024). Sanatın ve etiğin kesiştiği bu noktada, sanatta ahlakın yeniden tanımlanmasının gerekliliği vurgulanır.

İkili sanatçıların bir diğer çalışması ise 2003 yılında düzenlenen "*Birbirine Dokunamayan Köpekler*" (Görsel 3) isimli işleridir. Çalışmada, sekiz pitbull köpeğinden dördü karşılıklı duran diğer dört köpeğe doğru dururken, başlangıçta bir pano ile birbirlerini görmeleri engellenir.

Sun Yuan ve Peng Yu'nun Sanatsal Pratikleri Üzerine Bir Analiz

Yıl / Year: 3, Cilt / Volume: 3, Sayı / Issue: 5

Ocak / January 2025

Görsel 3: Sun Yuan ve Peng Yu, 2003, Birbirine Dokunamayan Köpekler/ Dog That Cannot Touch Each Other
CBM Collection

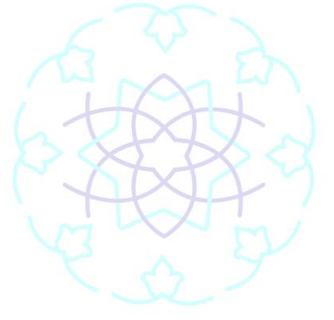
Kaynak: <https://cbwcollection.com/about-artwork.php?id=51> (06.12.2024).

Motorsuz koşu bantları üzerinde duran köpekler, pano kalktığında birbirlerine doğru koşmaya başlarlar ancak köpekler bir kemer aracılığıyla koşu bantlarına bağlandıkları için karşılarındaki köpeklere asla ulaşamazlar. Bu durumda daha fazla öfkelenip daha çok hareket ederler (Irpino, 2024). Oxana Timofeeva, Decartes'in hayvanları düşünme ve hissetme yetisinden yoksun varlıklar olarak gördüğünü, bu nedenle hayvanların acı çekmelerinin mümkün olmadığını ve herhangi bir ahlaki çekince duyulmadan bilimsel deneylerin nesnesi olarak kullanılabileceklerini savunduğunu belirtir (Timofeeva, 2018, s. 75). Timofeeva, buna karşılık Fontenay'ın ise Decartes'in aksine hayvanların hissetmekten de acı çekmekten de aciz olmadığını hatta çok fazla hissedip çok fazla acı çektiklerini fakat ölümün farkında olmadıklarını ifade ettiğini söyler (Timofeeva, 2018, s. 92). "*Birbirine Dokunamayan Köpekler*" isimli çalışma, bu bağlamda değerlendirildiğinde köpeklerin birbirlerine ulaşamadıkları için alanda delice havlamaları, hareket etmeleri, onların oldukça fazla hissettiklerini göstermektedir. Çalışma birçok hayvan sever tarafından büyük eleştiriler alınca Guggenheim Müzesi, sanatçının niyetini

BAÇINI

SANAT DERGİSİ / ART JOURNAL

açıklayan bir bildiri yayınlamak durumunda kalır ve daha sonra video müzenin dijital arşivinden kaldırılır (Guggenheim, 2017).

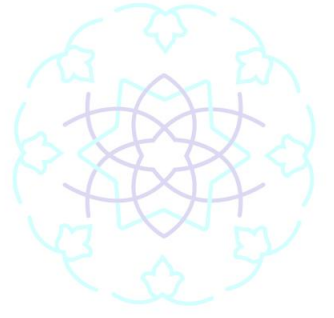
Graham Harman, Kant'ın etik anlayışını ifade ederken “Bir eylem herhangi türde bir dışsal ödül ya da cezalandırmayla güdüleniyorsa etik değildir. Bu ister cehennem korkusu ister iyi bir itibar arzusu, isterse kara vicdandan sakınma isteği olsun. Bir edim yalnızca kendi namına, tüm rasyonel varlıkları bağlayan bir ödevde uygun olarak icra ediliyorsa etikdir.” der (Harman, 2022, s. 25). Burada eylemin yalnızca içsel bir ödev duygusuyla gerçekleştirilmesinin etik olduğu vurgulanırken dışsal motivasyonlarla hareket etmenin etik olmadığını belirtilir. Yuan ve Yu'nun “*Birbirine Dokunamayan Köpekler*” (Görsel 3) isimli performans çalışması bu bağlamda ele alındığında, izleyiciyi şiddetin doğası üzerine düşündürür. İkili sanatçı, dışsal ödül ve cezaların (kazanmak, üstün gelmek) köpeklerin davranışlarını nasıl şekillendiğini gösterir. Öte yandan “*Gövde Bağlantısı*” işleri ise herhangi bir ödül veya ceza olmaksızın sanatçıların içsel mantığı ve ahlaki duruşu ile şekillenir. Bu çalışma, izleyiciye doğrudan bir ödül veya ceza sunmamakla birlikte onları kendi etik sınırlarını ve ödev anlayışlarını yeniden gözden geçirmeye zorladığı söylenebilir. Alain Badiou “*Etik, her şeyden önce, günümüz dünyasının bir İyi'yi adlandırma ve bu İyi'ye ulaşmaya çalışma konusundaki tipik yeteneksizliğin adıdır*” der (Badiou, 2013, s. 43). Badiou'nun ifade ettiği gibi etik, günümüz dünyasının bir iyi'yi tanımlama ve ona ulaşma yeteneğindeki eksikliği yansıtır. Yuan ve Yun'nun sanatı, bu boşluğu doldurmak için bir araç olarak içsel ve toplumsal etik değerleri yeniden değerlendirmemize olanak tanır.

Bitmeyen Döngü: Beden ve Makine

Sun Yuan ve Peng Yu'nun Sanatsal Pratikleri Üzerine Bir Analiz

Yıl / Year: 3, Cilt / Volume: 3, Sayı / Issue: 5

Ocak / January 2025

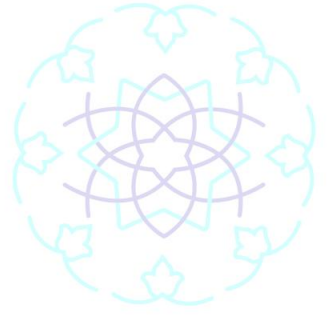
Görsel 4: Sun Yuan ve Peng Yu, 2016, Kendime Yardımcı Olamıyorum/Can't Help Myself Galleriacontinua.
Kaynak:<https://www.galleriacontinua.com/artists/sun-yuan-peng-yu-73>(04.02.2024).

2016 yılında Guggenheim Müzesi'nde sergilenen “*Can't Help Myself*” (*Kendime Yardımcı Olamıyorum*) (Görsel 4) adlı çalışma, paslanmaz çelikten ve kauçuktan yapılmış endüstriyel bir makineden oluşur. Makinenin taban bölümünde kırmızı renkli bir sıvı yer alır ve bu sıvı sürekli kendi etrafına dağılır. Vinç benzeri uzun kol, dağılan sıvıyı toplamak için eğilir ve sıvıyı kendine doğru çekerek hareket eder (Görsel 5). Yuan ve Yu, çalışmayı biraz daha kişileştirmek adına, iki robot tasarımcısı yardımıyla makine için 32 farklı hareket tasarlar. Bu hareketlere: “*eğil salla*”, “*kaşıntıyı kaşı*” gibi ilginç isimler verir. Robot her hareket ettiğinde çıkardığı sesler bir çığlığı andırır. Makedeki kırmızı sıvı her çekildiğinde tekrar yayıldığı ve aynı hareketler tekrar edildiği için günümüzün Sisifos'u olarak anılır (Chen, 2019). Albert Camus, Sisifos mitolojisine atıfta bulunarak insanın tekrarlayan çabasını ele alır. Camus, Sisifos için şu şekilde bahseder: Sisifos tanrılar tarafından cezalandırılır, ondan bir dağın tepesine devasa

BAÇINI

SANAT DERGİSİ / ART JOURNAL

büyükükte bir kayayı yuvarlayarak çıkarması istenir. Ancak her seferinde kaya tepeye ulaştığında, kendi ağırlığıyla tekrar aşağıya düşer. Camus, mitolojideki ruhlar ülkesinden bahsederek: *"Burada Sisifos'tan bahsedilmez, anlatılanları imge gücümüzle canlandırılmamız gerekmektedir, yalnızca büyük bir kayayı kaldırıp yuvarlayan ve defalarca baştan başlanan bir yokuşu tırmanan bedenın sonsuz çabasını görürüz."* der (Camus, 2010, s. 123-124). Sisifos, uzun uğraşlar sonucunda her seferinde hedefine ulaşmaya çalışırken, kaya tekrar yuvarlanarak başladığı yere geri döner. Bu anlamda, sürekli hareket eden ve kapandığı alanda kendi etrafında delice dönen *"Kendime Yardımcı Olamıyorum"* adlı robot, izleyenlere Sisifos'un faydasız döngüsünü hatırlatır.

Görsel 5: Sun Yuan ve Peng Yu, 2016, Kendime Yardımcı Olamıyorum/Can't Help Myself Galleriacontinua.
Kaynak: <https://www.galleriacontinua.com/artists/sun-yuan-peng-yu-73> (04.02.2024).

Bu, bir bakıma kişileşen makine, tıpkı Stoa felsefesinde olduğu gibi içsel bir kontrol ile hareket eder. Stoacılık felsefesi, yaşamın temel prensiplerini etik ölçülülük, öz kontrol, bilgelik ve cesaret üzerine inşa eder. Stoacılar, erdem yolunda çaba göstermenin en yüce iyiliğin anahtarı olduğunu savunur. Onlara göre, her şey: (Haz, acı, sağlık, hastalık, zenginlik, yoksulluk) bütün

Sun Yuan ve Peng Yu'nun Sanatsal Pratikleri Üzerine Bir Analiz

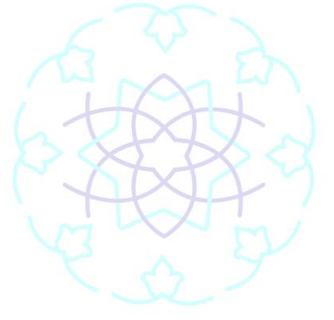
Yıl / Year: 3, Cilt / Volume: 3, Sayı / Issue: 5

Ocak / January 2025

BAÇINI

SANAT DERGİSİ / ART JOURNAL

hepsi boş ve geçicidir. Erdemle kötülük arasında hiçbir basamak yoktur, bütün kötülükler eşittir. Bilge kişi, hem erdemli hem de mutlu olan kişidir ve onlara göre en yüce iyilik erdemdir. Bu felsefe, Epiktetos'un da sıkça kullandığı “*Katlan ve kendini tut*” prensibine dayanır (Aurelius, 2012, s. 129). Yuan ve Yu'nun “*Kendime Yardımcı Olamıyorum*” adlı işi tam da bu ilkeyi yansıtır.

Gilles Deleuze, olay kavramı kullanarak Stoacı ahlakın olayla ilgili olduğunu söyler. Olayı olay olarak istemeye, bunun başa geleni başa gelen olarak istemeye dayandığını ifade eder (Deleuze, 2015, s. 163). Deleuze, “*Olay Hakkında*” başlıklı yazısında Joe Bousquet'in Stoacı olduğunu ve onun bedeninde derin bir yara olduğu halde ebedî hakikati içinde saf olay olarak kavradığını söyler. Deleuze, Bousquet'den alıntı yaparak: “*Kendi acılarının insanı ol, onların kusursuzluğunu ve görkemini ete kemiğe büründürmeyi öğren.*” dediğini, Bousquet'in bundan fazlasını söylemediğini, başımıza gelene layık olmak, ondaki olayı istemek olduğunu ifade eder (Deleuze, 2015, s. 168-169). Bu kaybetmeye mahkûm robot, Bousquet'in derin düşüncelerinde yatan kusursuzluğun ete kemiğe bürünmüş hâlini yansıtır. Acıyı ve görkemi birleştiren Yuan ve Yu, izleyenleri acılarının tanığı olmaya davet eder.

Görsel 6: Sun Yuan ve Peng Yu, 2016, *Kendime Yardımcı Olamıyorum/Can't Help Myself* ArtRKL.
Kaynak: <https://artrkl.com/blogs/news/sun-yuan-and-peng-yu> (04.02.2024).

Sun Yuan ve Peng Yu'nun Sanatsal Pratikleri Üzerine Bir Analiz

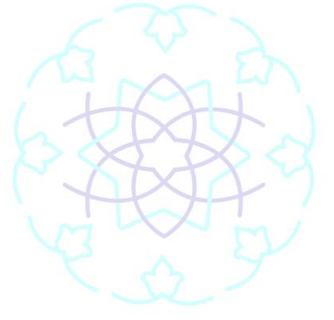
Yıl / Year: 3, Cilt / Volume: 3, Sayı / Issue: 5

Ocak / January 2025

BAÇINI

SANAT DERGİSİ / ART JOURNAL

Kevin Robins: “Yeni dünya düzeninde insan ve makine, benlik ve öteki, beden ve akıl, halüsinasyon ve gerçeklik arasındaki eski ve güvenilir sınırlar çözülmekte, bozulmaktadır.” der (Robins, 2013, s. 155). Yuan ve Yu’nun bu çalışması, insanın zihninde ve bedeninde yarattığı karmaşık duyguları ve düşünceleri makineyle birleştirerek insan ve teknoloji arasındaki ilişkiyi sorgular. İnsanların duygularını ve hareketlerini taklit edebilen, bir tür halüsinasyon ve gerçeklik arasındaki sürekli bir geçişi olan “Kendime Yardımcı Olamıyorum” çalışması, insan ve makinenin, gerçekliğin ve hayalin, beden ve akıl arasındaki sınırların giderek daha karmaşık ve belirsiz hâle geldiğini göstermektedir. Çalışma, 2019’da ikili sanatçının galeri alanına gidip makinenin fişini çekmesiyle son bulur (Görsel 6). Makinenin sanata dahil edilmesi, endüstriyel çağın getirdiği değişimlerin bir yansıması olarak karşımıza çıkar (Irpino, 2024).

Düşsel Deneyim

Görsel 7: Sun Yuan ve Peng Yu, 2011, Genç Genç/Teenager, Teenager. The Korea Herald.
Kaynak:<https://www.koreaherald.com/view.php?ud=20110914000749>(04.02.2024).

Sun Yuan ve Peng Yu’nun Sanatsal Pratikleri Üzerine Bir Analiz

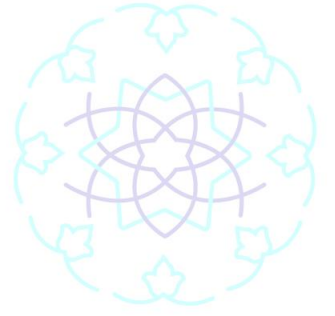
Yıl / Year: 3, Cilt / Volume: 3, Sayı / Issue: 5

Ocak / January 2025

BAÇINI

SANAT DERGİSİ / ART JOURNAL

Sun Yuan ve Peng Yu'nun farklı yerlerde sergiledikleri *Teenager, Teenager (Genç, Genç)* adlı çalışmalarını ise ilk olarak 2011'de bir galeride performans eşliğinde, salona top oynayan çocuklar getirilerek sergilenir (Görsel 7). Salondaki çocuklar, heykellerin karşısında top sürme, kafa vuruşu, serbest vuruş gibi oyunlarla eşlik eder. Salonun etrafına kale görevi gören kalın bir cam yerleştirilir. Çocukların camı hedef alarak topa vurduğu anlarda camın diğer tarafındaki insanlar da maçın izleyicileri olarak işe dahil olurlar (Arario, 2011). Heykellerin bedenleri hipergerçekçi, başları ise büyük bir taş olarak tasvir edilir. İkili sanatçının tercih ettiği bu paradoksal anlatım, modern insanın içsel ve dışsal çatışmalarını gözler önüne serer. Kadın ve adamın bedensel varoluşları, lüks yaşamın bir göstergesi olarak görülürken büyük taş, duygusal yoksunluğu ve donukluğu simgeleyebilir. Dış görünüşleriyle toplumsal standartlara ve beklentilere kusursuzca uyum sağlayan bu figürler, içsel dünyalarında taşıdıkları yüklerle birer "taş kafa"ya dönüşür. Taş, ağır ve değişmezdir, bu nedenle figürler, bireyin kendini ifade edemediği varoluşsal boşlukta kaybolduğu bir anı simgeler. Çalışma (Görsel 8) daha sonra 16. yüzyılda manastır olarak kullanılan ve sonrası restore edilip otel görevi gören bir mekânda sergilenir (Metre, 2023).

Görsel 8: Sun Yuan ve Peng Yu, 2011, Genç Genç/Teenager, Teenager. Artnet.
Kaynak: <https://news.artnet.com/art-world/belmond-mitico-italy-2318325> (04.02.2024).

Sun Yuan ve Peng Yu'nun Sanatsal Pratikleri Üzerine Bir Analiz

Yıl / Year: 3, Cilt / Volume: 3, Sayı / Issue: 5

Ocak / January 2025

BAÇINI

SANAT DERGİSİ / ART JOURNAL

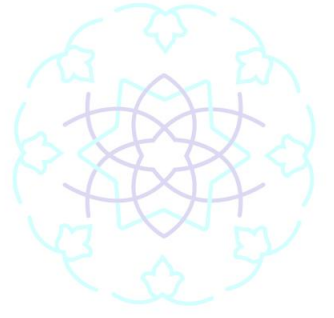
Jaques Ranciere, sanatın estetik rejimi ve politikası üzerine tartışmasında Johann Joachim Winckelmann'ın "*Belvedere Gövdesi*" ve Schiller'in "*Juno Ludvisi*" betimlemelerini ele alır. Schiller'in "*Juno Ludvisi*" heykelini "*Başsız bir beden değil de bedensiz bir baş.*" tasvirine başvurduğunu söylerken Winckelmann'ın ise "*Belvedere Gövdesi*"ni Yunan mitolojisindeki "Herkül" kahramanına dönüştürdüğünü ifade eder. Ranciere, Schiller'in ve Winckelmann'ın sözünü ettikleri heykelin önceleri bir dinî tasvir, bir tanrı figürü veya kent-devlet açısından bir tapınma ögesi olabileceğini fakat bunun artık öyle olmadığını ifade eder. Sözü edilen heykellerin artık belirli inançları veya toplumsal yapıyı temsil etmediğini, belirli bir özel kitleye değil müze ziyaretçilerini ve roman okurların belirsiz anonim kitesine hitap ettiğini ve geleneksel yaşam biçimlerinden ayrı bir estetik deneyim sunduğunu vurgular (Ranciere, 2010, s. 55). Yuan ve Yu'nun heykelleri bu bağlamda ele alındığında, Ranciere'nin ifade ettiği heykel örnekleri gibi, herhangi bir dini öge, kutsal bir olguyu temsil etmez. Ancak heykelin üzerinde oturduğu deri koltuk ve takım elbise ile lüks bir otelde sergilenmesi bir güç ve otoriteyi simgelediği ve bu şekilde ancak müze ziyaretçilerine hitap ettiği söylenebilir.

Çiçek, Jaques Ranciere'in "*Aisthesis*" kitabını ele aldığı yazısında, bedenlerin ve nesnelerin bir araya gelmesinin her zaman siyasi ve iktisadi bir gerçeklik yarattığını vurgulayarak bu gerçekliğin insanları etik bir kurguda bir araya getirdiğini söyler. Çiçek, bu etik kurgunun aynı zamanda ortak bir hissiyatın ve belirli bir zaman yaşantısının tümüne ilişkin davranışların bir sembolü olduğunu ifade eder (Çiçek, 2022). Sanat üreticisi ve bir bakıma tüketicisi olan sanatçılar, yaşamak ve sanatsal ürün üretmek için her zaman ekonomiye ihtiyaç duydular, bu nedenle sanat aynı zamanda iktisadın da temsil edildiği bir alan olarak görülmektedir. Öte yandan sanatçıların belirli bir yaşam içinde toplumsal bir eylem biçimi olarak sundukları çalışmalar, birdenbire değil tam tersine tarihsel süreç içinde yeniden yaratılarak politik bir eylem sunar. Çin'in geçmişteki sanatsal pratikleri bugünün sanatçıları üzerinde hâlâ belirgin bir etki yaratmaktadır. Bu bağlamda Çiçek'in ifade ettiği gibi beden ve nesnenin bir araya gelişi sanatçıların siyasi ve iktisadi gerçeklikle kurdukları ilişkiyi de ortaya koymaktadır.

Sun Yuan ve Peng Yu'nun Sanatsal Pratikleri Üzerine Bir Analiz

Yıl / Year: 3, Cilt / Volume: 3, Sayı / Issue: 5

Ocak / January 2025

Modernite ve Klasizm Arasında Uzanan Bedenler

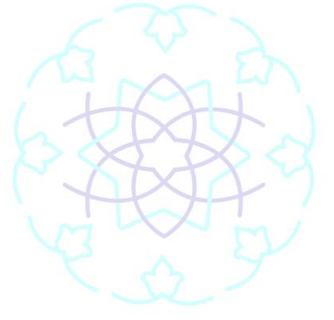
Görsel 9: Antonio Canova, 1805-1808 Venüs /Pauline Bonaparte Venüs.
Kaynak:https://en.wikipedia.org/wiki/Venus_Victrix_%28Canova%29 (04.02.2024).

Sanat tarihinde insan figürü; toplumun estetik anlayışı, kültürel değeri ve felsefi yaklaşımın en açık ifadesi olmuştur. İki farklı dönemin iki farklı eseri, Sun Yuan ve Peng Yu'nun "Genç Genç" ve Antonio Canova'nın "Pauline Bonaparte Venüs" heykeli, bu bağlamda ele alındığında zamanlar ötesi bir diyalog kurar. Canova'nın heykeli, 1805 yılında Neoklasik dönemde şekillenir (Görsel 9). Bu dönemin sanat anlayışı, Antik Yunan ve Roma'nın estetik ideallerine bir dönüşü temsil eder. Johann Wincklemann'ın teorilerinden etkilenen Neoklasik eserler bazen kasvetli ve kendine özgü asaletleri ile değerlendirilir (Cumming, 2008, s. 250). Canova'nın Venüs heykeli, mitolojik güzelliğin, zarafetin somutlaşmış hâli olarak çıplak ve mermerden yontulmuş hâliyle karşımıza çıkar ve klasik sanatın beden üzerinde yüceltilmiş bakışını simgeler. Buna karşılık Yuan ve Yu'nun "Genç Genç" heykeli, modern toplumun ve çağdaş sanatın eleştirel bir yansıması olarak görülmektedir (Görsel 10). Tıpkı Canova'nın figürü gibi kanepede yarı uzanmış bir pozisyonda olan figür, Canova'nın idealize edilmiş Venüs'ünden

BAÇINI

SANAT DERGİSİ / ART JOURNAL

oldukça farklı bir estetik deneyim sunar. İkili sanatçı figürü hipergerçekçi bir üslupla yaratmış olup başı büyük bir taş olarak tasvir eder. Sun Yuan ve Peng Yu, bu figürleri eğreterek modern insanın içsel boşluğunu göstermektedir. Canova'nın idealize edilmiş bedeni sanatın ve estetiğin ulaşabileceği mükemmeliyeti kurarken ikili sanatçının figürleri modern bireyin yüzeyselliğini ve varoluşsal boşluğu temsil ettiği söylenebilir.

Görsel 10: Sun Yuan ve Peng Yu, 2011, Genç Genç/Teenager, Teenager. Artnet.

Kaynak: <https://news.artnet.com/art-world/belmond-mitico-italy-2318325> (04.02.2024).

José Ortega Y Gasset, eğretilenlerin insanların elindeki en verimli güçlerden biri olduğunu ifade eder. Gasset şu şekilde açıklamaktadır:

İnsansızlaştırma kaygısıyla nesnelere ilk biçimlerini ille de çarpıtmak gerekmez. Hiyerarşiyi altüst etmek, yaşantının en ufak olaylarına anıtsal bir hava verip bunları diğerlerinden ayırarak birinci plana alan bir sanat yapmak yeter. Eğretilenlerle gerçekliğin ötesine geçerken de gerçekliğin içinde dolanmak diye adlandırabileceğimiz biçimde de dışavurulan şey hep o aynı olaydır: Gerçeklerden uzaklaşma, gerçeklerden kaçış. (Gasset, 2012, s. 41-43)

İkili sanatçı, figürlerin başını büyük bir taş olarak betimleyerek sıradan insan figürünü anıtsal bir forma dönüştürmektedir. Bu dönüşüm, günlük yaşamın sıradan figürlerini anıtsal birer

Sun Yuan ve Peng Yu'nun Sanatsal Pratikleri Üzerine Bir Analiz

Yıl / Year: 3, Cilt / Volume: 3, Sayı / Issue: 5

Ocak / January 2025

BAÇINI

SANAT DERGİSİ / ART JOURNAL

ikona dönüştürerek aynı zamanda gerçeklikten bir uzaklaşmayı da temsil eder. Fakat bu uzaklaşma, sadece gerçekliğin ötesine geçmekten ziyade, gerçekliğin kendisiyle yeni bir ilişki kurma, onu yeniden değerlendirip anlamlandırma çabasıdır.

Sonuç

Sun Yuan ve Peng Yu'nun sanatsal pratikleri hem yerel hem de küresel sanat bağlamın özgün ve tartışmalı bir konuma sahiptir. İki sanatçı, sınırları zorlayarak izleyiciyi rahatsız edici ve derinlemesine düşünmeye iten bir üslup yaratmışlardır. Sanatçıların sanatsal pratikleri Çin'in sosyo-politik dönüşümleriyle iç içe geçen bir üslupla üretilmektedir. Mao Dönemi sonrası Çin sanatının dönüşümü ve küreselleşme süreçleri, sanatçılara bir yandan ilham kaynağı olurken diğer yandan eleştirel bir zemin sunmuştur. Çin sanatının izlerini taşıyan sanatçıların bazı eserleri, etik sorusu çerçevesinde sanatta ahlak konusunu yeniden düşünmeye sevk eder. Bu araştırma, sanatçıların eserlerinin sanat alanına olan katkısını incelerken sanatın sadece bir estetik deneyim değil, aynı zamanda toplumsal eleştiriyi ve felsefi sorgulamayı tetikleyen bir araç olabileceğini vurgulamaktadır. Örneğin, "*Kendime Yardımcı Olamıyorum*" isimli işleri, insan kontrolünün sınırlılıklarını Stoa felsefesi ile ilişkilendirilebilmektedir. Stoa felsefesi, duyguların ve arzuların kontrol altına alınması gerektiğini savunurken bu çalışmada makinenin sürekli olarak kaçınılmaz bir görevi yerine getirme çabası üzerinden bir ironi sunar. Robot, kendi varoluşuna sürekli müdahale etmek zorunda kalan bir makinedir. "Genç Genç" isimli heykel serisi ise insanın ve insan ötesinin sınırlarını sorgular. Büyük taş kafayla insan gövdelerinin birleşimi, gücün ve otoritenin bedensel ve sembolik temsillerini bir araya getirir. Bu heykellerden biri, sanat tarihinin klasik eserleri ile modern bir diyalog kurar. Neoklasik dönemin ünlü sanatçısı Canova'nın mermer heykeli ile aynı duruşu sergiler fakat bu kadının başı büyük bir taş ile tasvir edilir. Sun Yuan ve Peng Yu'nun çalışmaları, izleyiciyi sadece görsel bir yolculuğa çıkarmaz; aynı zamanda derin felsefi ve etik sorularla yüzleştirir. Sanatçıların eserleri çağdaş sanat dünyasında provokatif ve düşünsel açıdan değerli bir yer tuttuğu söylenebilir.

Sun Yuan ve Peng Yu'nun Sanatsal Pratikleri Üzerine Bir Analiz

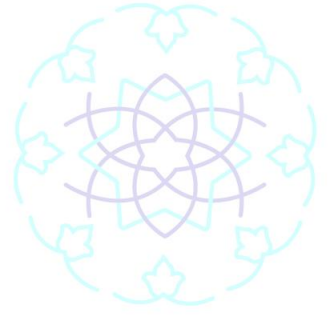
Yıl / Year: 3, Cilt / Volume: 3, Sayı / Issue: 5

Ocak / January 2025

BAÇINI

SANAT DERGİSİ / ART JOURNAL

Kaynakça

- Aurelius, M. (2012). *Düşünceler*. (Ş. Karadeniz, Çev.). Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık.
- Anbarpınar, E. (2020). Çin’de geleneğin karşısında bir sergi: China/avant-garde. *Tykhe Sanat ve Tasarım Dergisi*, 5(9), 123-140. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/tykhe/issue/58402/796521>
- Arario Gallery, (2011, 6 Eylül-20 Ekim). Sun Yuan & Peng Yu: TeenagerTeenager. <https://www.arariogallery.com/exhibitions/184-sun-yuan-peng-yu-teenager-teenager/>
- Avcı, S. ve Uslu, M. (2019). Ai Weiwei’nin muhalif sanatı. *Akdeniz Sanat*, 13(23), 19-29. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/akdenizsanat/issue/42925/519329>
- Bostancı, M. (2018). John Heartfield’in “başkalaşım” adlı fotomontajında yer alan metaforik yapılanma üzerine göstergebilimsel çözümler. *Yedi:Sanat,Tasarım ve Bilim Dergisi*, (20), 75-86. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/yedi/issue/38504/446838>
- Camus, A. (2010). *Sisifos söylen*. (T. Yücel, Çev.). Can Yayınları.
- Cançat, K. A. (2016). Güncel Çin sanat ortamı; “cynical realizm” *Sanat ve Tasarım Dergisi* (16), 65-75. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/sanativetasarim/issue/20667/220471>
- Chen C. (2019). Sun Yuan and Peng Yu: Audience, Agency, and Complicity. <https://web.sas.upenn.edu/venicebiennale/sun-yuan-and-peng-yu/>
- Cumming, R. (2008). *Görsel rehberler sanat*. (A. Çetinkaya ve A. Önel Çev.). İnkılâp Yayın Evi.
- Çiçek, M. (2022, 29 Haziran). JaquesRanciére II. Bölüm: Sanatın Estetik Rejiminden Sahneler I. <https://www.unlimitedrag.com/post/jacques-ranciere-ii-bolum-sanatin-estetik-rejiminden-sahneler-i>
- Deleuze, G. (2015). *Anlamın mantığı*. (H. Yücefer, Çev.). Notgunk Yayıncılık.

Sun Yuan ve Peng Yu’nun Sanatsal Pratikleri Üzerine Bir Analiz

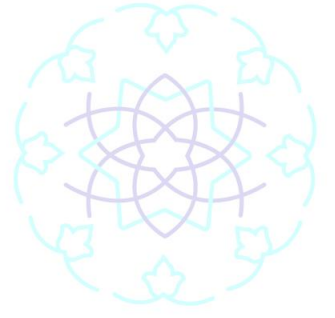
Yıl / Year: 3, Cilt / Volume: 3, Sayı / Issue: 5

Ocak / January 2025

BAÇINI

SANAT DERGİSİ / ART JOURNAL

Fischer, E. (2017). *Sanatın gerekliliği*. (C. Çapan Çev.). Sözcükler Yayınları.

Gasset, J. O. (2012). *Sanatın insansızlaştırılması ve roman üstüne düşünceler*. (N. G. Işık, Çev.). Yapı Kredi Yayınları.

Gezer, Ö. (2017). Sanat siyaset ilişkisi: Propaganda ve protesto. *İdil Sanat ve Dil Dergisi*, 6(39), 3091-3110. <https://www.idildergisi.com/makale/pdf/1514484314.pdf>

Guggenheim, New York (2017). Sun Yuan and Peng Yu <https://www.guggenheim.org/artwork/artist/sun-yuan-and-peng-yu>

Guggenheim, (2017, 21 Eylül). Statement on the video work “Dogs That Cannot Touch Each Other” https://www.guggenheim.org/press-release/statement-on-the-video-work-dogs-that-cannot-touch-each-other?gad_source=1&gclid=EAIaIQobChMIosHsxqKQigMV1IpoCR2C2wwdEAAYA_SAAEgKMTPD_BwE&gclsrc=aw.ds

Harman, G. (2022). *Sanat ve nesnelere*. (O. Karayemiş, Çev.). Ayrıntı Yayınları.

Kızıl, U. (2019). Sanat eleştirisi/art criticism, günümüz Çin sanatında mürekkebin yeri ve önemi. *Aurum Sosyal Bilimler Dergisi*, 4(1), 101-108. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/aurum/issue/47011/590599>

Korkmaz, D. ve Arıkan, H. (2018). Sanat siyaset ilişkisi bağlamında politik imge. *Journal of Arts*, 1(2), 25-38. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/537805>

Irpino, L. (2024 02 Şubat). Sun Yuan and Peng Yu: Controversy in the Conceptual <https://artrkl.com/blogs/news/sun-yuan-and-peng-yu>

Metre, W. V. (2023, 16 Haziran). What's the Most Opulent Amenity For Luxury Hotels in Picturesque Settings? In- House Art Galleries <https://news.artnet.com/art-world/belmond-mitico-italy-2318325>

Sun Yuan ve Peng Yu'nun Sanatsal Pratikleri Üzerine Bir Analiz

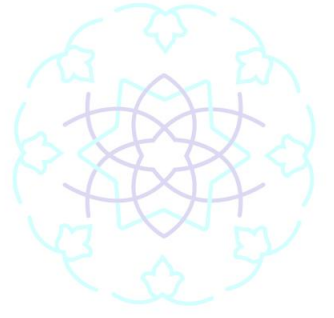
Yıl / Year: 3, Cilt / Volume: 3, Sayı / Issue: 5

Ocak / January 2025

BAÇINI

SANAT DERGİSİ / ART JOURNAL

Ranciere, J. (2010). *Özgürleşen seyirci*. (E. B. Şaman, Çev.). Metis Yayınları.

Robins, K. (2013). *İmaj görmenin kültür ve politikası*. (N. Türkoğlu, Çev.). Ayrıntı Yayınları.

Stallabrass, J. (2016). *Sanat a.ş. çağdaş sanat ve bienaller*. (E. Soğancılar, Çev.). İletişim Yayınları

Timofeeva, O. (2018). *Hayvanların tarihi*. (B. E. Aksoy, Çev.). Kolektif Kitap Yayınları.

Sun Yuan ve Peng Yu'nun Sanatsal Pratikleri Üzerine Bir Analiz

Yıl / Year: 3, Cilt / Volume: 3, Sayı / Issue: 5

Ocak / January 2025